

Table of Contents

Catalan.....	3
Corse.....	4
Danois.....	5
Allemand.....	6
Anglais.....	7
Espagnol.....	8
Galicien.....	9
Hollandais.....	10
Occitan auvergnat.....	11
Occitan languedocien.....	12
Pulaar	13
Roumain.....	14
Sarde.....	15
Turc.....	16
Wallon.....	17

Breton

Mellad unan (1)

Dieub ha par en o dellezegezh hag o gwirioù eo ganet an holl dud. Poell ha skiant zo dezho ha dleout a reont bevañ an eil gant egile en ur spered a genvreudeuriezh.

Mellad daou (2)

Da bep hini eo an holl wirioù ha frankizioù embannet en disklêriadur-mañ, hep ket a ziforc'h, a ouenn, a liv, a reizh, a yezh, a veno politikel pe a veno all, a orin broadel pe gevredigezhel, a leve, a c'hanedigezh pe a natur all.

Ouzhpenn-se ne vo graet diforc'h ebet hervez statud politikel, lezennel pe etrevroadel, arvro pe an dachenn-vro emañ an den dindan he lezenn, pe dizalc'h pe dindan verezh e ve, diemren pe bevennet hec'h aotrouniezh en ur stumm bennak.

Mellad tri warn-ugent (23)

Pep den en deus gwir da labourat, da zibab al labour a gar, da gaout aozioù labour reizh ha dereat, ha da vezañ gwarezet diouzh an dilabour.

Pep den en deus gwir, hep gwallziforc'h ebet, da gaout an hevelep gopr evit an hevelep labour.

An neb a labour en deus gwir da vezañ paeet reizh ha mat evit ma c'hellfe, eñ hag e diegezh, bevañ en un doare a zere ouzh dellezegezh mab-den, ha mar deo ret ouzhpenn, da gaout gwarez kevredigezhel dre hentoù all.

Pep den en deus gwir da sevel sindikadoù pe da emezelañ enno evit difenn e lazioù.

Mellad pevar warn-ugent (24)

Pep hini en deus gwir da ziskuizhañ ha da gaout lezire, da gaout un amzer-labour bevennet poellek ha vakañsoù mareadek paeet.

Mellad pemp warn-ugent (25)

Pep den en deus gwir da gaout ul live-bevañ dereat evit e yec'hed, e aezamant ha hini e diegezh da lavarout eo: boued, dilhad, lojeiz, skoazell ar vezegiezh hag ar servijoù kevredigezhel zo ezhomm; gwir en deus ivez d'an diogelroez ma c'hoarvez dezhañ bezañ dilabour, klañv, mac'hagnet, instañvet, kozh, pe koll an tu da gaout peadra da vevañ en desped dezhañ.

Ar mammoù hag ar vugale o deus gwir da gaout harp ha skoazell dreist an holl. An hol vugale, ganet eus tud dimezet pe dizimez, o devo ar emmes gwares kevredigezhel.

Mellad c'hwec'h warn-ugent (26)

Pep den en deus gwir da gaout deskadurezh. Digoust e tle bezañ an deskadurezh, da vihanañ an deskadurezh kentañ ha diazez. Ret ha dleet eo ar gelennadurezh kentañ. D'an holl e tle bezañ kinniget ar gelennadurezh teknikel ha micherel, d'an holl e vo roet tu d'ober studioù uhel hervez o dellid.

Pal an deskadurezh eo diorren personelezh mab-den ha lakaat doujañ muioc'h gwirioù mab-den hag ar frankizioù diazez. Drezi e klaskor kreskiñ ar c'hengompren, an habaskted hag ar vignoniezh etre an holl vroadoù hag an holl strolladoù a ouenn pe a relijion disheñvel, hag ivez kas war-raok obererezh ar Broadoù-Unanet evit derc'hel ar peoc'h.

An tadoù ha mammoù, da gentañ, o deus gwir da zibab an doare deskadurezh a vo roet d'o bugale.

Catalan

Article 1

Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

Article 2

Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició.

A més, no es farà cap distinció basada en l'estatut polític, jurídic o internacional del país o del territori al qual pertanyi una persona, tant si és independent com si està sota administració fiduciària, si no és autònom, o està sota qualsevol altra limitació de sobirania.

Article 23

Tota persona té dret al treball, a la lliure elecció de la seva ocupació, a condicions equitatives i satisfactòries de treball, i a la protecció contra l'atur.

Tota persona, sense cap discriminació, té dret a salari igual per igual treball.

Tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri per a ell i la seva família una existència conforme a la dignitat humana, completada, si cal, amb altres mitjans de protecció social.

Tothom té dret a constituir sindicats per a la defensa dels seus interessos i a afiliar-s'hi.

Article 24

Tota persona té dret al descans i al lleure i, particularment, a una limitació raonable de la jornada de treball i a vacances periòdiques pagades.

Article 25

Tota persona té dret a un nivell de vida que asseguri, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de subsistència independent de la seva voluntat.

La maternitat i la infantesa tenen dret a una cura i a una assistència especials. Tots els infants, nascuts d'un matrimoni o fora d'un matrimoni, gaudeixen d'igual protecció social.

Article 26

Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.

L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills.

Corse

Articulu Prima

Nascinu tutti l'omi libari è pari di dignità è di diritti. Pussedinu a raghjoni è a cuscenza è li tocca ad agiscia trà elli di modu fraternu.

Articulu 2

Di tutti i diritti è i libertà scritti in issa dichjarazioni, si ni pò ghjuvà ugnunu, senza sfarenza varuna di razza, di culori, di sessu, di lingua, di rilighjoni, d'upinioni, pulitica o altra ch'ella sia, d'urighjini naziunali o suciali, di ricchezza, di nascita o di qualunque altra situazioni. Mancu si farà nisuna sfarenza partendu da u statutu puliticu, ghjuridicu o internaziunali di u paesi o u tarritoriu duva ella campa a parsona, ch'ellu sia indipendenti issu paesi o tarritoriu, o puri cunfidatu ad una antra nazioni, privu d'autunumia o cù un puteri limitatu in calchì modu.

Articulu 23

Hà dirittu ogni parsona à u so travagliu, à sceglia lu di modu libaru, à fà lu in cundizioni ghjusti è curretti, è à essa prutetta contru à a disuccupazioni.

Anu dirittu tutti, senza sfarenza varuna, à listessa paca par listessu travagliu.

A' chì travaglia li ci voli un pacamentu ghjustu è currettu da ch'ellu possi campà cù a so famiglia cum'ellu si devi pà a dignità cumuna, cù l'aiutu, s'ellu l'accorri, d'ogni mezu di prutizzioni suciali.

Hà dirittu ogni parsona à custituì cù l'altri i sindacati, à scriva si ind'i sindacati par difenda i so intaressi.

Articulu 24

Hà dirittu ogni parsona à u riposu è à u tempu libaru, vali à di ch'ellu ùn devi essa troppu u so tempu di travagliu, è ch'ella devi avè i vacanzi à tempi fissi.

Articulu 25

Hà dirittu ogni parsona à un livellu di vita chì bastessi par procurà ad ellu stessu è à a so famiglia a saluta è u benistà, pà u più pà u mangnà, a vistitura, l'alloghju, i curi midicali è i sirvizii suciali nicissarii; hà dirittu à a sicurità s'ella ùn hà travagliu, s'ella hè malata, inferma, veduva o anziana o in l'altri casi ch'ella pò perda i so mezu di campà par raghjoni ch'ella ùn ci hè par nulla.

A'i mammi è à i zitelli li ci voli un aiutu è una assistenza particolari. I zitelli, nati in lu matrimoniu o for di matrimoniu, ricevunu listessa prutizzioni suciali.

Articulu 26

Ogni parsona hà dirittu à l'educazioni. Devi essa di gratisi l'educazioni, almenu par ciò chì tocca à un insegnamentu elementari è fundamintali. U insegnamentu elementari hè ublicatu. U insegnamentu tecnicu è prufissionali ci voli à giniralizà lu; à l'alti studii ci devinu pudè ghjugna tutti à parù, sicondu u meritu.

U fini di l'educazioni devi essa ch'ella si spanni a parsunalità umana da veru è ch'ellu piglii forza u rispettu di i diritti di l'omu è di i libertà fundamintali. Devi fà ch'elli si capischinu, ch'elli s'accettinu è ch'elli sianu amichi tutti i nazioni è tutti i gruppi raziali o rilighjosi, ch'elli si sviluppinu l'attività di i Nazioni Uniti par mantena a paci.

A'i parenti tocca prima à sceglia a forma d'educazioni da dà à i figlioli.

Danois

Artikel 1.

Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder. De er udstyret med fornuft og samvittighed, og de bør handle mod hverandre i en broderskabets ånd.

Artikel 2.

Enhver har krav på alle de rettigheder og friheder, som nævnes i denne erklæring, uden forskelsbehandling af nogen art, f. eks. på grund af race, farve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social oprindelse, formueforhold, fødsel eller anden samfundsmæssig stilling.

Der skal heller ikke gøres nogen forskel på grund af det lands eller områdes jurisdiktionsforhold eller politiske eller internationale stilling, til hvilket en person hører, hvadenten dette område er uafhængigt, under formynderskab eller er et ikke selvstyrende område, eller dets suverænitæt på anden måde er begrænset.

Artikel 23.

Enhver har ret til arbejde, til frit valg af beskæftigelse, til retfærdige og gunstige arbejdsvilkår og til beskyttelse mod arbejdsløshed.

Enhver har uden forskel ret til lige løn for lige arbejde.

Enhver, der arbejder, har ret til et retfærdigt og gunstigt vederlag, der sikrer ham selv og hans familie en menneskeværdig tilværelse, og om fornødent tillige til andre sociale beskyttelsesforanstaltninger.

Enhver har ret til at danne og indtræde i fagforeninger til beskyttelse af sine interesser.

Artikel 24.

Enhver har ret til hvile og fritid, herunder en rimelig begrænsning af arbejdstiden, og til periodisk ferie med løn.

Artikel 25.

Enhver har ret til en sådan levestandard, som er tilstrækkelig til hans og hans families sundhed og velvære, herunder til føde, klæder, bolig og lægehjælp og de nødvendige sociale goder og ret til tryghed i tilfælde af arbejdsløshed, sygdom, uarbejdsdygtighed, enkestand, alderdom eller andet tab af fortjenstmulighed under omstændigheder, der ikke er selvforskyldt.

Mødre og børn har krav på særlig omsorg og hjælp. Alle børn skal, hvadenten de er født i eller udenfor ægteskab, have den samme sociale beskyttelse.

Artikel 26.

Enhver har ret til undervisning. Undervisningen skal være gratis, i det mindste på de elementære og grundlæggende trin. Elementær undervisning skal være obligatorisk. Teknisk og faglig uddannelse skal gøres almindelig tilgængelig for alle, og på grundlag af evner skal der være lige adgang for alle til højere undervisning.

Undervisningen skal tage sigte på den menneskelige personligheds fulde udvikling og på at styrke respekten for menneskerettigheder og grundlæggende friheder. Den skal fremme forståelse, tolerance og venskab mellem alle nationer og racemæssige og religiøse grupper, og den skal fremme De forenede Nationers arbejde til fredens bevarelse. Forældre har første ret til at vælge den form for undervisning, som deres børn skal have.

Allemand

Artikel 1

Alle Menschen sind frei und gleich an Würde und Rechten geboren. Sie sind mit Vernunft und Gewissen begabt und sollen einander im Geist der Brüderlichkeit begegnen.

Artikel 2

Jeder hat Anspruch auf die in dieser Erklärung verkündeten Rechte und Freiheiten ohne irgendeinen Unterschied, etwa nach Rasse, Hautfarbe, Geschlecht, Sprache, Religion, politischer oder sonstiger Überzeugung, nationaler oder sozialer Herkunft, Vermögen, Geburt oder sonstigem Stand.

Des weiteren darf kein Unterschied gemacht werden auf Grund der politischen, rechtlichen oder internationalen Stellung des Landes oder Gebiets, dem eine Person angehört, gleichgültig ob dieses unabhängig ist, unter Treuhandschaft steht, keine Selbstregierung besitzt oder sonst in seiner Souveränität eingeschränkt ist.

Artikel 23

Jeder hat das Recht auf Arbeit, auf freie Berufswahl, auf gerechte und befriedigende Arbeitsbedingungen sowie auf Schutz vor Arbeitslosigkeit. Jeder, ohne Unterschied, hat das Recht auf gleichen Lohn für gleiche Arbeit.

Jeder, der arbeitet, hat das Recht auf gerechte und befriedigende Entlohnung, die ihm und seiner Familie eine der menschlichen Würde entsprechende Existenz sichert, gegebenenfalls ergänzt durch andere soziale Schutzmaßnahmen.

Jeder hat das Recht, zum Schutz seiner Interessen Gewerkschaften zu bilden und solchen beizutreten.

Artikel 24

Jeder hat das Recht auf Erholung und Freizeit und insbesondere auf eine vernünftige Begrenzung der Arbeitszeit und regelmäßigen bezahlten Urlaub.

Artikel 25

Jeder hat das Recht auf einen Lebensstandard, der seine und seiner Familie Gesundheit und Wohl gewährleistet, einschließlich Nahrung, Kleidung, Wohnung, ärztliche Versorgung und notwendige soziale Leistungen gewährleistet sowie das Recht auf Sicherheit im Falle von Arbeitslosigkeit, Krankheit, Invalidität oder Verwitwung, im Alter sowie bei anderweitigem Verlust seiner Unterhaltsmittel durch unverschuldete Umstände.

Mütter und Kinder haben Anspruch auf besondere Fürsorge und Unterstützung. Alle Kinder, eheliche wie außereheliche, genießen den gleichen sozialen Schutz.

Artikel 26

Jeder hat das Recht auf Bildung. Die Bildung ist unentgeltlich, zum mindesten der Grundschulunterricht und die grundlegende Bildung. Der Grundschulunterricht ist obligatorisch. Fach- und Berufsschulunterricht müssen allgemein verfügbar gemacht werden, und der Hochschulunterricht muß allen gleichermaßen entsprechend ihren Fähigkeiten offenstehen.

Die Bildung muß auf die volle Entfaltung der menschlichen Persönlichkeit und auf die Stärkung der Achtung vor den Menschenrechten und Grundfreiheiten gerichtet sein. Sie muß zu Verständnis, Toleranz und Freundschaft zwischen allen Nationen und allen rassischen oder religiösen Gruppen beitragen und der Tätigkeit der Vereinten Nationen für die Wahrung des Friedens förderlich sein.

Die Eltern haben ein vorrangiges Recht, die Art der Bildung zu wählen, die ihren Kindern zuteil werden soll.

Anglais

Article 1

All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.

Article 2

Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

Furthermore, no distinction shall be made on the basis of the political, jurisdictional or international status of the country or territory to which a person belongs, whether it be independent, trust, non-self-governing or under any other limitation of sovereignty.

Article 23

Everyone has the right to work, to free choice of employment, to just and favourable conditions of work and to protection against unemployment.

Everyone, without any discrimination, has the right to equal pay for equal work.

Everyone who works has the right to just and favourable remuneration ensuring for himself and his family an existence worthy of human dignity, and supplemented, if necessary, by other means of social protection.

Everyone has the right to form and to join trade unions for the protection of his interests.

Article 24

Everyone has the right to rest and leisure, including reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay.

Article 25

Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care and necessary social services, and the right to security in the event of unemployment, sickness, disability, widowhood, old age or other lack of livelihood in circumstances beyond his control.

Motherhood and childhood are entitled to special care and assistance. All children, whether born in or out of wedlock, shall enjoy the same social protection.

Article 26

Everyone has the right to education. Education shall be free, at least in the elementary and fundamental stages. Elementary education shall be compulsory. Technical and professional education shall be made generally available and higher education shall be equally accessible to all on the basis of merit.

Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms. It shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall further the activities of the United Nations for the maintenance of peace.

Parents have a prior right to choose the kind of education that shall be given to their children.

Español

Artículo 1

Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos y, dotados como están de razón y conciencia, deben comportarse fraternalmente los unos con los otros.

Artículo 2

Toda persona tiene los derechos y libertades proclamados en esta Declaración, sin distinción alguna de raza, color, sexo, idioma, religión, opinión política o de cualquier otra índole, origen nacional o social, posición económica, nacimiento o cualquier otra condición.

Además, no se hará distinción alguna fundada en la condición política, jurídica o internacional del país o territorio de cuya jurisdicción dependa una persona, tanto si se trata de un país independiente, como de un territorio bajo administración fiduciaria, no autónomo o sometido a cualquier otra limitación de soberanía.

Artículo 23

Toda persona tiene derecho al trabajo, a la libre elección de su trabajo, a condiciones equitativas y satisfactorias de trabajo y a la protección contra el desempleo.

Toda persona tiene derecho, sin discriminación alguna, a igual salario por trabajo igual.

Toda persona que trabaja tiene derecho a una remuneración equitativa y satisfactoria, que le asegure, así como a su familia, una existencia conforme a la dignidad humana y que será completada, en caso necesario, por cualesquiera otros medios de protección social.

Toda persona tiene derecho a fundar sindicatos y a sindicarse para la defensa de sus intereses.

Artículo 24

Toda persona tiene derecho al descanso, al disfrute del tiempo libre, a una limitación razonable de la duración del trabajo y a vacaciones periódicas pagadas.

Artículo 25

Toda persona tiene derecho a un nivel de vida adecuado que le asegure, así como a su familia, la salud y el bienestar, y en especial la alimentación, el vestido, la vivienda, la asistencia médica y los servicios sociales necesarios; tiene asimismo derecho a los seguros en caso de desempleo, enfermedad, invalidez, vejez y otros casos de pérdida de sus medios de subsistencia por circunstancias independientes de su voluntad.

La maternidad y la infancia tienen derecho a cuidados y asistencia especiales. Todos los niños, nacidos de matrimonio o fuera de matrimonio, tienen derecho a igual protección social.

Artículo 26

Toda persona tiene derecho a la educación. La educación debe ser gratuita, al menos en lo concerniente a la instrucción elemental y fundamental. La instrucción elemental será obligatoria. La instrucción técnica y profesional habrá de ser generalizada; el acceso a los estudios superiores será igual para todos, en función de los méritos respectivos.

La educación tendrá por objeto el pleno desarrollo de la personalidad humana y el fortalecimiento del respeto a los derechos humanos y a las libertades fundamentales; favorecerá la comprensión, la tolerancia y la amistad entre todas las naciones y todos los grupos étnicos o religiosos; y promoverá el desarrollo de las actividades de las Naciones Unidas para el mantenimiento de la paz.

Los padres tendrán derecho preferente a escoger el tipo de educación que habrá de darse a sus hijos.

Galicien

Artigo 1ª.

Tódolos seres humanos nacen libres e iguais en dignidade e dereitos e, dotados como están de razón e conciencia, débense comportar fraternalmente uns cos outros.

Artigo 2ª.

Toda persoa ten os dereitos e liberdades proclamados nesta Declaración, sen distinción ningunha de raza, cor, sexo, idioma, relixión, opinión política ou de calquera outra índole, orixe nacional ou social, posición económica, nacemento ou calquera outra condición. Ademais, non se fará ningunha distinción baseado na condición política, xurídica ou internacional do país ou territorio da xurisdicción do cal dependa unha persoa, tanto se se trata dun país independente coma dun territorio baixo administración fiduciaria, non autónomo ou sometido a calquera outra limitación de soberanía.

Artigo 23.

Toda persoa ten dereito ó traballo, á libre elección do seu traballo, a condicións equitativas e satisfactorias de traballo e á protección contra o desemprego.

Toda persoa ten dereito, sen ningunha discriminación, a igual salario por igual traballo.

Toda persoa que traballa ten dereito a unha remuneración equitativa e satisfactoria, que lle asegure, así como á súa familia, unha existencia conforme á dignidade humana e que será completada, en caso necesario, por calquera outro medio de protección social.

Toda persoa ten dereito a fundar sindicatos e a sindicarse para a defensa dos seus intereses.

Artigo 24ª.

Toda persoa ten dereito ó descanso, ó gozo do tempo libre, a unha limitación razoable da duración do traballo e a vacacións periódicas pagadas.

Artigo 25ª.

Toda persoa ten dereito a un nivel de vida axeitado que lle asegure, así como á súa familia, a saúde e o benestar, e en especial a alimentación, o vestido, a vivenda, a asistencia médica e os servizos sociais precisos; ten tamén dereito ós seguros en caso de desemprego, enfermidade, invalidez, viuvez e vellez ou outros casos de perda dos seus medios de subsistencia por circunstancias independentes da súa vontade.

A maternidade e a infancia teñen dereito a coidados e asistencia especiais. Tódolos nenos e nenas, nados de matrimonio ou fóra do matrimonio, teñen dereito á mesma protección social.

Artigo 26ª.

Toda persoa ten dereito á educación. A educación debe ser de balde, polo menos no que atinxe á instrución elemental e fundamental. A instrución elemental será obrigatoria. A instrución técnica e profesional haberá de ser xeneralizada; o acceso ós estudos superiores será igual para todos, en función dos méritos respectivos.

A educación terá como obxectivo o pleno desenvolvemento da personalidade humana e o fortalecemento do respecto ós dereitos da persoa e ás liberdades fundamentais; favorecerá a comprensión, a tolerancia e a amizade entre as nacións e tódolos grupos étnicos ou relixiosos; promoverá o desenvolvemento das actividades das Nacións Unidas para o mantemento da paz.

Os pais teñen dereito preferente a escoller o tipo de educación que se haberá de dar ós seus fillos.

Hollandais

Artikel 1

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

Artikel 2

Een ieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden, in deze Verklaring opgesomd, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

Verder zal geen onderscheid worden gemaakt naar de politieke, juridische of internationale status van het land of gebied, waartoe iemand behoort, onverschillig of het een onafhankelijk, trust-, of niet-zelfbesturend gebied betreft, dan wel of er een andere beperking van de soevereiniteit bestaat.

Artikel 23

Een ieder heeft recht op arbeid, op vrije keuze van beroep, op rechtmatige en gunstige arbeidsvoorwaarden en op bescherming tegen werkloosheid.

Een ieder, zonder enige achterstelling, heeft recht op gelijk loon voor gelijke arbeid.

Een ieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige en gunstige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert, welke beloning zo nodig met andere middelen van sociale bescherming zal worden aangevuld.

Een ieder heeft het recht om vakverenigingen op te richten en zich daarbij aan te sluiten ter bescherming van zijn belangen.

Artikel 24

Een ieder heeft recht op rust en op eigen vrije tijd, met inbegrip van een redelijke beperking van de arbeidstijd, en op periodieke vakanties met behoud van loon.

Artikel 25

Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil.

Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

Artikel 26

Een ieder heeft recht op onderwijs; het onderwijs zal kosteloos zijn, althans wat het lager en basisonderwijs betreft. Het lager onderwijs zal verplicht zijn. Ambachtsonderwijs en beroepsopleiding zullen algemeen beschikbaar worden gesteld. Hoger onderwijs zal openstaan voor een ieder, die daartoe de begaafdheid bezit.

Het onderwijs zal gericht zijn op de volle ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het zal het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle naties, rassen of godsdienstige groepen bevorderen en het zal de werkzaamheden van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede steunen.

Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe om de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven.

Occitan auvergnat

Articlhe vun (1)

Ta la proussouna neisson lieura moé parira pà d'inessà mai dret. Son charjada de razou moé de cousiensà mai lhu fau arjî entremeî lha bei n'eime de freiressà.

Articlhe dou (2)

Chatün se puod privaleî de tà leù dret moé libiartâ feurtîda d'în sai, sen pavun deïparsiamen, niue be de rassà, coulou, teirà, l'ingà, arlejieu, d'eivî peuletique v-ou eutremai, d'eurejinà pà nasieu v-ou clhassà, de rechessà, de neissensà v-ou sitiadou de ta sorta. De mai, soularon pavun deïparsiamen bei là sitiadou peuleticà, juredeirà, entrenasiuneirà deu paï v-ou de là countradà partenenser, siache queu paï v-ou countradà sio endeipendent, sio tütelâd, sen dreit sieu v-ou seumetüd bei cau que sio deviza de soubrannessà.

Articlhe vintatrei (23)

Chatünà proussounà tê le dreit d'eubrâ, de chevî se trabâ deilieure, de trabalhâ bei de la condiesièu dreitürouza moé couvenenta mai d'esse paradà coutre là mencà de trabâ.

Toutei tenon le dreit d'én salarîe pareir p'én trabâ pareir, sen gro de meipareiressà.

Cau que sio eubrâ tê de dreit nà païà dreitürouzà moé sufizentà pà l'î garentî, mai bei sà famîlhà, n'eitansà d'înà d'omei. Lhà siro coupletadà, si de bezoun pà tà leù mia de parizou seusialà.

Chatün tê le dreit de criâ deù sendicâ bei deù z-autrei mai de se teirà d'în-t-én sendico pà parâ seù z-antèrê.

Articlhe vintacatre (24)

Chatün tê le dreit de se peuzâ moé de se deivartî, niue be de pa l-esse eublejâd de trabalhâ tro lounten, mai de vî deù counjî païad tempourer.

Articlhe vintasin (25)

Chatün tê le dreit d'én livê de vidà sufizent pà feurtî sà sando, sa beneitansà mai de sà famîlhà, niue be pà se nürî, se veitî, se ribâ, d-esse gandid mo fau; tê vun dreit de sediouressà en ca de mencà d'obrâ, de maleudio, d'eimangoutadà, de veveto, de velhezizou v-ou mai d'în leù ca autrei de pardà de seù mia de vieure pà ségâ d'aferî que lai puod re.

Là maî moé l'afan siron judad moé seutendüd de mai. Tà leù fan, sio neisud de maridad, sio de pa maridad, son parad te pariramen.

Articlhe vintasiei (26)

Toutei tenon le dreit d'esse ensenhad. L'ensenhamen tê d'esse pà re, pà le mîn seù z-ilemen moé sà solà. L'ensenhamen ilementare z-ei nà relhà. Fau eiparsî l'ensenhamen fazenteir moé pourfesiuneir. Chatün poudro dezâ l'ensenhamen soubro sen mâ n'autrà argueità que se merite.

L'ensenhamen issaiaro d'eipanî le mîer chatünà proussounà moé de pourdialâ le raspê deù dret deù z-omei mai la libiartâ de solà. Eifavouriro là couprenzou, le temperanje, l'amîtio entremeî ta la nasieu, moé tà leù vijan de rassà moé d'arlejieu mai le deivourpamen de la fazilha de la Nasieu-Junida pà seuvâ là poé.

Leù parent tenon le dreit pourmeir de chevî le biaé d'endücâ lhu fan.

Occitan languedocien

Article 1

Totes los èssers umans naisson liures e egals en dignitat e en dreches. Son dotats de rason e de consciéncia e se devon comportar los unes amb los autres dins un esperit de fraternitat.

Article 2

Tota persona se pòt prevaler de totes los dreches e de totes las libertats proclamada dins la presenta Declaracion, sense cap de distincion de raça, de color, de sèxe, de lenga, de religion, d'opinion politica o d'autra mena, d'origina nacionala o sociala, de fortuna, de naissença o de quina altra situacion que siá.

Se farà pas tanpau cap de distincion fondada sus l'estatut politic, administratiu e internacional de país o territòri que la persona ne depend juridicament, qu'aquel país o territòri siá independent, jos tutèla, non-autonòme o somés a quina limitacion de sobeiranetat que siá.

Article 23

Tota persona a drech al trabalh, a la causida liura de son emplec, dins de condicions equitablas e satisfasentas de trabalh e a la proteccion contra lo caumatge.

Tota persona a drech, sense cap de discriminacion, a un salari egal per un trabalh egal.

Tota persona que trabalha a drech a una paga equitabla e satisfasenta que li assegure, a ela emai a la familha una existéncia confòrma a la dignitat umana e que serà completada, se per cas es necessari, per totes los autres mejans de proteccion sociala.

Tota persona a lo drech de fondar, ambe d'autres, de sindicats e de se sindicat per defendre sos interèsses.

Article 24

Tota persona a drech al repaus e als leiers e, particularament, a una limitacion rasonabla de la durada del trabalh e a de vacanças periodicas pagadas.

Article 25

Tota persona a drech a un nivèl de vida que li assegure la santat e lo benestar a ela e a la siá familha, mai que mai pel manjar, lo vestit, lo lòtjament, los suènhs de santat e los servicis socials necessaris; a drech tanben a la seguretat en cas de caumatge, malautiá, invaliditat, veusatge, vielhesa, e dins los autre cases que pèrd los mejans de se ganhar la vida sense o aver volgut.

Las maires e los pichons an drech a una ajuda e a una assisténcia especialas. Totes los mainatges, nascut dins lo maridatge o fòra maridatge, beneficien de la meteissa proteccion sociala.

Article 26

Tota persona a drech a l'educacion. L'educacion deu èsser a gratis, al mens en çò que pertòca a l'ensenhament elementari e fondamental. L'ensenhament elementari serà obligatòri. L'ensenhament tecnic e professional serà generalisat; l'ensenhament superior serà dubèrt a totes d'un biais parièr, en foncion dels meritis de cadun.

L'educacion aurà coma finalitat lo plen desvolopament de la personalitat umana e l'afortiment del respècte qu'es degut als dreches de l'òme e a las libertats fondamentalas. Deu favorir la compreneson, la tolerància e l'amistat entre totes las nacions e totes los grops etnics o religioses, emai los desvolopament de las activitats de las Nacions Unidas per manténer la patz.

Son los parents qu'an, en primièr, lo drech de causir la mena d'educacion que se donarà als mainatges.

Pulaar

(parlé en Guinée, Sénégal , Mali, Niger, Cameroun, Burkina Faso, Benin, Mauritanie, Guinée Bissau, Gambie)

Kuulal gadanal

Innama aadeeji fof poti, ndimɗi e jibinannde to bannge hakkeji. Ebe ngoodi miijo e hakkilantaagal ete ebe poti huufo ndirde e nder ɓ iyinguyummaagu.

Kuulal 2

Gooto kala ina waawi hokkunde hoore mum hakkeji e ndima guuji kaalaadi e nanondiralngal tawa alaa paltagol nguru, mbaydi, leñol, demngal, diine, iwdi leydi walla renndo, dañal, jibinande walla kala ngonka.

E ko fawtii heen hay paltoor gooto woodataa e dow yowitaade e dawrugol, ñaawoore hakkunde leydeele fawaade e neddo ummiido leydi walla neddo mo yowitaaki maa woni pawido yamiroore laawɗinaande waawnde wonde fof.

Kuulal 23

Neddo kala ina jogii hakke liggaade e dow potal hujjiaaji liggeey e ndeenka baasgol gollaade.

Yimbe fof poti fotde njoɓdi so tawii be potii liggeey.

Kala liggido ina jogii hakke njoɓ di fotndi heen, njondi mbaawndi jogaade mo kanke e besngu makko mbele njogoo ngonka moyƴa tedduka. Njoɓdi ina haani timminireede catiide renndoyankooje.

Neddo kala liggotoodo ina jogii laawol tafde fedde wullitaare hakkeji liggeey walla yantondirde fedde liggotoobe mum e pedle godde liggotoobe so tawi ede ndenndi ngoƴ aaji e anniya.

Kuulal 24

Neddo kala ina jogi hakke e fooftere walla weltinde bernde num walla wooda do haa'dni liggeey mum ete kala liggotoodo ina jogii hakke e fooftere yoɓ eteende.

Kuulal 25

Neddo kala ino foti jogaade hakke nguurndam cemordam haa waawaa toppitaade cellal mum, ngonka mum eka besngu mum haa teenɗi e nguura, kodɗi, safaara e gede renndo; omo jogii hakke e ndeenka so tawii o liggaaki, walla o sellaani ma walla o jodtaa de e doole mum, walla kes joodiido, naywudo walla kala gede baasooje wallitde nguura de pawaaki e bellanteeje.

Jibinaado debbo e sukaaku ina njogii hakke ballal e toppitaagol keeriidi. Sukaabe fof, woni a jibinaabe e nder dewgal walla caggal dewgal poti fotde to bannge ndeenka renndoyankeewo.

Kuulal 26

Neddo kala ina jogii hakke janɗe janɗe foti wonde ko nde alaa njoɓdi hay sinna ko to arwaniire e gadanal. Janɗe sukaabe ina foti wonde alay sago. Janɗe karallaagal ina foti huɓtidin'de: janɗe toownde ina foti udditanaade moni kala taw alaa heedi-heeda, tawa ko e baawal mum.

Janɗe foti ko feertinde nedɗankaagal, beyda teddin'de hakkeji innama Aadee, hebde hoore mum. Ina foti waalitde paamondiral, muɗundiral, cehilaagalhakkunde leydeele e kala senngooji leyƴi walla diineeji, fawtii heen bamtaare golle dowlaaji dentudi ngam moyƴere ina duumoo.

Jibinaabe ina poti suɓaade hol fannu janɗe ndokkata sukkaabe mum.

Roumain

Articolul 1

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unii față de altele în spiritul fraternității.

Articolul 2

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.

În afară de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie că această țară sau teritoriu sînt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări a suveranității.

Articolul 23

Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului.

Toți oamenii, fără nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru muncă egală.

Orice om care muncește are dreptul la o retribuire echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure atît lui, cît și familiei sale, o existență conformă cu demnitatea umană și completată, la nevoie, prin alte mijloace de protecție socială.

Orice persoană are dreptul de a întemeia sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale .

Articolul 24

Orice persoană are dreptul la odihnă și recreație, inclusiv la o limitare rezonabilă a zilei de muncă și la concedii periodice plătite.

Articolul 25

Orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei sale, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința sa.

Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire deosebite. Toți copiii, fie că sînt născuți în cadrul căsătorii sau în afara acesteia, se bucură aceeași protecție socială.

Articolul 26

Orice persoana are dreptul la învățătură. Învățămîntul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește învățămîntul elementar și general. Învățămîntul elementar trebuie să fie obligatoriu. Învățămîntul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemîna tuturor, iar învățămîntul superior trebuie să fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe bază de merit.

Învățămîntul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale. El trebuie să promoveze înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

Părinții au dreptul de prioritate în alegerea felului de învățămînt pentru copiii lor minori.

Sarde

Artìculu 1

Totu sos èsseres umanos naschint liberos e eguales in dinnidade e in deretos. Issos tenent sa resone e sa cussèntzia e depent operare s'unu cun s'àteru cun ispiritu de fraternidade.

Artìculu 2

Onzi unu podet fagher baler totu sos deretos e totu sas libertades proclamadas in sa Decrarazione presente, sena distintzione peruna, mescamente de ratza, de colore, de sessu, de limba, de religione, de opinione politica o de onzi àtera opinione, de orizine natzionale o sotziale, de cundizione, de nàschida o de onzi àtera cundizione.

In prus, no at a esser fata peruna distintzione fundada supra s'istatutu politicu, zuridicu o internatzionale de su paísu o de su territoriu dae ue una pessone podet benner, chi custu paísu o territoriu siat indipendente, suta tutela, no autònomu o assuzetadu a una limitazione cale si siat de soberanidade.

Artìculu 23

Onzi pessone tenet deretu a su traballu, a isseperare liberamente su traballu suo, a cunditiones de traballu ècuas e chi podant acumentare, e a sa protetzione contra a sa disocupazione.

Totus tenent su deretu, sena peruna discriminazione, a unu salariu eguale pro unu traballu eguale.

Chie traballat tenet deretu a una paga ècua e chi l'acumentet, chi asseuret a issu e a sa familia sua un'esistèntzia chi siat cunforma a sa dinnidade umana e cumpretada, si si podet, dae totu sos àteros mèdios de tutela sotziale.

Onzi pessone tenet su deretu de fundare sindacados paris cun àtere e de intrare in sos sindacados pro difender sos interessos suos.

Artìculu 24

Onzi pessone tenet deretu a su pasu e a su disaogu e mescamente a unu limite zustu de su tempus de traballu e a lissèntzias periòdicas pagadas.

Artìculu 25

Onzi pessone tenet deretu a unu gradu de bida bastante pro l'assegurare sa salute, su bonistare suo e su de sa familia sua, mescamente pro s'alimentazione, sa bestimenta, sa domo, sas curas mèdicas e finas pro sos servitziuos sotziales indispensàbiles; tenet deretu a sa seguridade si est disocupada, malaìda, imbàlida, biuda, betza o si at pèrdidu sos mèdios suos pro campare a pustis de eventos indipendentes dae sa boluntade sua.

Sa maternidade e s'infàntzia tenent deretu a un'azudu e a un'assistèntzia particolare. Totu sos pitzinnos, chi siant naschidos foras de su cojuu o a pustis, godint de sa matessi tutela sotziale.

Artìculu 26

Onzi pessone tenet deretu a s'educatzione. S'educatzione depet esser gratuita, a su nessi pro s'insinnamentu elementare e fundamentale. S'insinnamentu elementare est obrigatoriu. S'insinnamentu tènnicu e professionale depet esser zeneralizadu; s'intrada a sas iscolas superiores depet esser aperta in egualidade prena a totus, cunforma a su mèritu issoro.

S'educatzione depet punnare a s'isvilupu prenu de sa personalidade umana e a s'afortimentu de su respetu de sos deretos de s'òmine e de sas libertades fundamentales. Issa depet favorire sa comprensione, sa toleràntzia e s'amighèntzia intre totu sas natziones e totu sos grupos ratziales o religiosos, comente puru s'isvilupu de sas atividades de sas Natziones Unidas pro su mantenimentu de sa paghe.

Babos e mamas tenent, comente prioridade, su deretu de isseperare sa casta de educatzione de dare a sos fizos issoro.

Turc

Madde 1

Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşlik zihniyeti ile hareket etmelidirler.

Madde 2

Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer herhangi bir akide, milli veya içtimai menşe, servet, doğuş veya herhangi diğer bir fark gözetilmeksizin işbu Beyannamede ilan olunan tekmil haklardan ve bütün hürriyetlerden istifade edebilir.

Bundan başka, bağımsız memleket uyruğu olsun, vesayet altında bulunan, gayri muhtar veya sair bir egemenlik kayıtlamasına tabi ülke uyruğu olsun, bir şahıs hakkında, uyruğu bulunduğu memleket veya ülkenin siyasi, hukuki veya milletlerarası statüsü bakımından hiçbir ayrılık gözetilmeyecektir.

Madde 23

Her şahsın çalışmaya, işini serbestçe seçmeye, adil ve elverişli çalışma şartlarına ve işsizlikten korunmaya hakkı vardır.

Herkesin, hiçbir fark gözetilmeksizin, eşit iş karşılığında eşit ücrete hakkı vardır.

çalışan her kimsenin kendisine ve ailesine insanlık haysiyetine uygun bir yaşayış sağlayan ve gerekirse her türlü sosyal koruma vasıtalarıyla da tamamlanan adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır.

Herkesin menfaatlerinin korunması için sendikalar kurmaya ve bunlara katılmaya hakkı vardır.

Madde 24

Her şahsın dinlenmeye, eğlenmeye, bilhassa çalışma müddetinin makul surette sınırlandırılmasına ve muayyen devrelerde ücretli tatillere hakkı vardır.

Madde 25

Her şahsın, gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dahil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır.

Ana ve çocuk özel ihtimam ve yardım görmek hakkını haizdir. Bütün çocuklar, evlilik içinde veya dışında doğsunlar, aynı sosyal korunmadan faydalanırlar.

Madde 26

Her şahsın öğrenim hakkı vardır. Öğrenim hiç olmazsa ilk ve temel safhalarında parasızdır. İlk öğretim mecburidir. Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir. Yüksek öğretim, liyakatlerine göre herkese tam eşitlikle açık olmalıdır.

Öğretim insan şahsiyetinin tam gelişmesini ve insan haklarıyla ana hürriyetlerine saygının kuvvetlenmesini hedef almalıdır. Öğretim bütün milletler, ırk ve din grupları arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu teşvik etmeli ve Birleşmiş Milletlerin barışın idamesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir.

Ana baba, çocuklarına verilecek eğitim türünü seçmek hakkını öncelikle haizdirler.

Wallon

Artike prumî (1)

Tos lès-omes vinèt-st-â monde lîbes, èt so-l'minme pîd po çou qu'enn'èst d'leu dignité èt d'leus dreûts. I n'sont nin foû rêzon èt-z-ont-i leû consyince po zèls, çou qu'èlzès deût miner a s'kidûre onk' po l'ôte tot come dès frés.

Artike deûzinme (2)

Chaskeun', seûy-t-i ome ou feume, pout fé valeûr tos lès dreûts èt totes lès lîbertés qui nous sont rachou d'vins l'prézinte Dèclarâcion, èt n'pôrèt-on prinde nouk' po mons qu'i n'èst a câse di s'race, dè-l'coleûr di s'pè, di s'lingadje, di çou qu'i creût, di sès-îdèyes so-l'politique ou so tot ôte tchwès, di qué pays qu'i provint, di s'condicion d'ritche ou d'pôve, dè-l'contrêye wice qu'il a vèyou l'djou ou bin d'tot minme qwè qui ç'seûye. Di pus' nolu n'deût pâti dè-l'condicion di s'patrêye rapôrt âs-ôtes pays, qui l'contrêye ou l'pays di d'wice qu'i provint seyèsse indépandants, nin mèses di zèls po d'bon ou bin rastrindou d'vins leûs dreûts, èt mâgré tot çou qu'on pôreût tûzer di leû gouvèrnumint.

Artike vint'treûzinme (23)

Chaskeun' a l'dreût d'ovrer, dè tchûzi l'mesti qu'li plêt, dè-l'fé divins dès bonès condicions èt d'èsse aasûré disconte li chômedje.

Turtos on dreût, sins nole diférince, a on minme salère po on minme ovrédje.

Tos lès cis qu'ovrèt on l'dreût d'èsse paysis d'tèle sôrt qu'il âyèsse assez po viker èt po fé viker leû famille, sins qwè èlzi r'vinrè dè toucherd'ine manîre ou d'ine ôte, ine sacwè d'pus' qui çou qu'gâgnèt.

Chaskeun' a l'dreût d'èmantchî avou dès-otes dès syndicats èt d'fé pârtêye d'on syndicat po disfinde sès-intèrêts.

Artike vint'cwatrinme (24)

Chaskeun' a l'dreût di s'ripwèzer èt dè prinde dè bon tins. Insi n'deût-on nin l'oblidjî d'ovrer a fwèce sins r'las èt foû mèzeûre èt li r'vint-i dès condjîs paysis â bout d'on tins.

Artike vint'cinquinme (25)

Chaskeun' a l'dreût dè gâgni assez po s'poleûr sognî èt-z-aveûr bon, por lu-minme èt s'famille, insi po çou qu'enn'èst dè magnî, di s'moussî, di s'lodjî, dè payî l'doctor èt l'apoticâre ou bin lès chèrvices qu'enn'a dandjî. Chaskeun' a l'dreût a-l'sécurité s'il èst sins-ovrédje, malåde, invalîde, vèf, qwand i d'vint vî ou qwand i n'a pus nole rintrêye di çans' la qu'ci n'èst nin di s'fâte.

Les mames èt lès-èfants ont pôr li dreût d'èsse êdîs. Tos lès-èfants, qu'i sèyèsse vinous â monde di djins mariés ou foû dè sacrumint divèt-èsse protégés dè-l'minme manîre.

Article vint'sîhinme (26)

Chaskeun' a l'dreût d'aler è scole. Li scole ni deût rin coster, dè mons po çou qu'enn'èst dès p'titès scoles la qu'tot l'monde deût-èsse oblidjî d'aler. On deût trover tot-avâ dès scoles tècniques èt profèssionèles ; tot l'monde so-l'minme pîd deû poleûr fé dès hôtes-études sorlon sès mérites èt sès quâlités.

L'éducâcion deût permète a chaskeun' dè fé frudjî sès capâcités èt deût rinde pus fwèrt li rèspèt dès dreûts d'l'ome èt dès prumîrès lîbertés. Ele deût aminer les djins di tot l'minme quèle race ou r'lidjon, lès peûpes èt lès nâcions, a s'mî comprinde èt s'supwèrter, tot fant hôt avou lès Nâcions-Unies po çou qu'èst dè garanti l'pâye.

C'è-st-â prumî rang âs parints qu'i r'vint dè tchûzi l'mèyeuse sicole po leûs-èfants.